

# Protokoll

## 1. Fra møte i faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester

Dato: 28.11.2017, kl. 10.00-15.30

Sted: Sandakerveien 24 C, Bygg D. Rom OSL S24C D11-1

Møteleder: Janneche Utne Skåre

### Deltakere

Fra Faggruppe 5:

Janneche Utne Skåre, Anne Lise Brantsæter, Helle Knutsen, Christiane Kruse Fæste, Cathrine Thomsen, Heidi Amlund, Anders Ruus

Forfall:

Gunnar Sundstøl Erikssen, Irma Oskam, Helen Engelstad Kvalem

Fra Mattilsynet, Seksjon for fremmedstoffer:

Kirstin Færden

Fra Miljødirektoratet, Seksjon for kjemikalier:

Heidi Morka (til kl 12.00)

Fra sekretariatet til VKM:

Carola Rosseland, Inger Therese Lillegaard (punkt 5)

## 1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Det ble ønsket velkommen til møte i faggruppe for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester. Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet.

## 2. Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Møteinnkalling og dagsorden ble godkjent.

### 3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

**Forfatterskapskriteriene.** Kort informasjon om forfatterskapskriteriene som nå er vedtatt av hovedkomiteen (kriteriene blir sendt ut i sin helhet til medlemmene i FG5 sammen med protokollen).

**Cristin.** Informasjon og diskusjon om registrering av VKMs rapporter i Cristin. Alle VKMs rapporter skal legges inn. Prosjektgruppemedlemmer og faggruppe-/hovedkomitemedlemmer som står oppført i dokumentet blir lagt inn som forfattere. Sekretariatet tar sikte på å bli ferdige med registreringen før 2018.

**Mikroplast:** Kort informasjon om hvor langt prosjektet har kommet. HK har vedtatt mandat, og utkast til disposisjon. Tidsplan og prosjektgruppe er ikke besluttet, men noen forslag til medlemmer i prosjektgruppen har kommet.

**Miljødirektoratet ved Heidi Morka informerer:** Flere nye reguleringer er vedtatt i EU, bl.a. etter forslag fremmet av Miljødirektoratet. Eksempler er forbud mot PFOA og dekaBDE. Globalt forbud mot dekaBDE er vedtatt, og PFOA er på vei til å bli forbudt. Global kvikksølvkonvensjon er vedtatt, og gjennomføres nå i EU/EØS, det nasjonale totalforbudet mot kvikksølv beholdes. Det er også enighet i EU om forbud mot siloksanene D4 og D5 i kroppspoleprodukter som kan vaskes av, og forbud i andre kroppspoleprodukter, vaskemidler etc. utredes nå. Miljødirektoratet har sammen med flere EU-land foreslått forbud mot ca. 4000 stoffer i tatoveringskjemikalier og permanent make-up. Mattilsynet og FHI deltar i dette arbeidet. EU-forbud mot blyhagl er foreslått, dette tilsvarer det norske forbudet, og forbud i annen blyammunisjon og blyseekker utredes. Mange nye stoffer er fareklassifisert og eksempler på stoffer som diskuteres nå er titandioksid og glyfosat.

Miljøgiftovervåkingen er mer regulatorisk rettet, og i arbeidet med å screene potensielle nye miljøgifter har Miljødirektoratet funnet mange stoffer i husstøv og slam.

Miljødirektoratet utarbeidet i 2016 en tiltaksanalyse mot mikroplast, og utreder nå flere av tiltakene som ble foreslått. De fleste av tiltakene er rettet mot reduksjon av utslipp av mikroplast/plast som fragmenterer til mikroplast i miljøet. Pågående aktiviteter som adresserer landbaserte kilder til mikroplast inkluderer tiltak for å redusere spredning av gummigranulat fra kunstgressbaner og veitrafikk, og kartlegging av mikroplast i avløpsslam. I samarbeid med Mattilsynet har Miljødirektoratet nylig levert et kunnskapsgrunnlag og forslag til en kartlegging av mikroplast i drikkevann til KLD og HOD.

Miljødirektoratet samarbeider med Landbruksdirektoratet og Mattilsynet om endringer i gjødselvereforskriften. Arbeidet med vurdering av grenseverdier for organiske miljøgifter er forsinket.

#### 4. Liste med mulige oppdrag til VKMs FG5

MT seksjon for fremmedstoffer, har utformet en liste med mulige kommende oppdrag for VKMs FG5, evt. i samarbeid med FG4/HK. Noen av oppdragene er tatt opp som eget punkt på agendaen i dette møtet, og de andre diskuteres kort.

**PCB/dioksiner i reinsdyr.** Ønske om kort uttalelse fra VKM basert på nye data fra Sørvaranger. Bestilling fra MT vil komme i løpet av våren.

**Helserisiko ved grillmat.** Som tidligere kommunisert har ikke MT kapasitet til å utforme denne bestillingen nå. Bestillingen er satt på vent.

**Kunnskap og kunnskapsbehov om naturlige plantegifter i mat.** Dette vil trolig bli en del av oppdraget om vurdering av behovet for kunnskap om ulike fremmedstoffer i det norske kostholdet.

#### 5. Kvikksølv i fisk

Utkast til bestilling er gjennomgått i møte med Lise Rokkones fra Mattilsynet, seksjon for sjømat. Oppdraget er gått fra å være en selvinitiering til å bli en bestilling fra MT. Utkastet ble gjennomgått og oppdraget redigert. Faggruppen forslår følgende personer til prosjektgruppen: Heidi Amlund (leder), Helle Knutsen og Anders Ruus.

#### 6. Hva og hvordan bør Mattilsynet overvåke fremmedstoffer i mat?

Kort introduksjon om hvordan kartlegging, overvåkning og tilsyn foregår i MT i dag.

Utkast til bestilling ble sendt ut til FG5 før møtet. Bestillingen er ment som et samarbeidsprosjekt med FG4. FG4 har diskutert utkastet på sitt møte og kommet med innspill til MT som blant annet har kommentert at Miljødirektoratet spør om det samme – og de ønsker at arbeidet hos Miljødirektoratet og MT koordineres.

Oppdraget ble vurdert som veldig omfattende og tidkrevende. Omfanget av bestillingen ble diskutert i lys av det begrensede budsjett fro overvåking MT har til å følge opp resultatet. Prioriterte fremmedstoffer bør ikke være flere enn 2-3 på grunn av begrensede budsjetter. Det er derfor viktig å gjøre avgrensninger tidlig i prosjektet, for ikke å gjøre unødig omfattende litteraturstudier. Gruppen diskuterer hvordan en avgrensning kan se ut, og om VKMs rapporter om kunnskapsbehov kan være til noen hjelp.

Et forslag var å fokusere på stoffer:

- Der man vet at eksponeringen er i nærheten av TDI

- Der det har vært større endringer i eksponering over tid
- Der eksponeringen er forventet å bli påvirket av klimaendringer
- Som er nevnt som «emerging risks» av EFSA eller andre internasjonale organer

Faggruppen foreslår å sette ned en skissegruppe med to medlemmer fra FG5 og to medlemmer fra FG4 som kan jobbe videre med løsningsforslag for dette oppdraget.

## 7. Erukasyre i sjømat

Erukasyre i sjømat inngår i listen på evt. kommende bestillinger fra MT. Det vises til tidligere problem knyttet til planteoljer, blant annet rapsolje, og nye data på fisk og fiskeoljer fremskaffet av NIFES. Erukasyre produseres i fisk og finnes derfor naturlig i relativt høye konsentrasjoner i noen fiskearter.

Erukasyre har vært risikovurdert av EFSA i 2016. Dette arbeidet blir presentert av Helle Knutsen. EFSA manglet data på fisk og sjømat, og human eksponering kom hovedsakelig fra småkaker. I denne vurderingen ble TDI satt til 7 mg/kg b.w. (basert på funn av fettakkumulering i hjertemusklaturen hos rotter). Gruppen diskuterer bakgrunnen for TDI og muligheten av at denne er for konservativ. Humane data som kan danne grunnlag for en ny vurdering av TDI vil bli gjennomgått på neste møte. Mattilsynet vil diskutere internt hvorvidt de ønsker å prioritere dette oppdraget.

## 8. Kunnskapsbehov 2018

I tråd med strategien 2015-2018 utarbeider VKM annet hvert år en rapport med oversikt over kunnskapsbehov som er avdekket i risikovurderingene. Utkast til kunnskapsbehov fra FG5 er sendt ut før møtet. Det var ingen kommentarer til utkastet, det sendes slik det er til arbeidsgruppen for kunnskapsbehov.

## 9. Nytt fra sekretariatet

Klima- og miljødepartementet (KLD) har besluttet å videreføre VKMs utvidete miljøoppdrag. Vitenskapskomiteen for mattrygghet endrer derfor navn til Vitenskapskomiteen for mat og miljø (eng. The Norwegian Scientific Committee for Food and Environment (VKM)), slik at navnet i større grad skal gjenspeile samfunnsoppdraget.

I 2018 skal ny vitenskapskomitee utnevnes, og VKM har påbegynt prosessen for å rekruttere medlemmer.

